

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАШТИТНИК ГРАЂАНА
13-18-3224/16
Београд

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

дел.бр. 49842 датум:
16.12.2016.

На основу члана 138. став 1. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/06), члана 31. ст. 2. и чл. 32. став 1. Закона о Заштитнику грађана („Сл. гласник РС“, бр. 79/05 и 54/07), у поступку утврђивања законитости и правилности рада Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, општинских/градских управа, а на основу чињеница прикупљених током поступка по сопственој иницијативи и информација достављених од грађана, Заштитник грађана

У Т В Р Ћ У Ј Е

I Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре није обезбедило услове за доследну примену Закона о озакоњењу објеката тако што:

- Није правовремено обезбедило кадровске, техничке, финансијске и друге неопходне услове како би се попис и евидентирање незаконито изграђених објеката окончао у законском року, нити је предузело одговарајуће мере у циљу продужења законом ороченог периода за сачињавања пописа,
- Сателитски снимак територије Републике Србије за 2015. годину, и поред законом утврђене обавезе¹, није објављен на интернет презентацији Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и на тај начин јавно доступан грађанима,
- Општинским и градским управама, у чијој је надлежности попис и евидентирање незаконито изграђених објеката, приступ Сателитском снимку омогућен је са кашњењем од осам и више месеци² и то објављивањем на интернет презентацији Републичког геодетског завода³, јула 2016. године,

¹ Чланом 6. став 5. Закона о озакоњењу објеката прописано је да Сателитски снимак из става 4. овог члана мора бити доступан на увид грађанима у електронском облику на интернет страници министарства надлежног за послове грађевинарства.

² Већина општина и градова приступили су августа 2016. године, док су поједине Пријеполје, Рума, Жагубица, Врање приступиле октобра 2016. године

³ Доступно на http://www.rgz.gov.rs/template1a.asp?PageName=2016_07_15_04&LanguageID=1

- Сателитски снимак објављен на интернет презентацији Републичког геодетског завода, у моменту објављивања није обухватао целокупну територију Републике Србије, а у појединим јединицама локалне самоуправе одређени делови територије нису до данас обухваћени сателитским снимком⁴,
- Сателитским снимком у појединим јединицама локалне самоуправе обухваћени су и објекти грађени током 2016. године, што указује на чињеницу да је сателитско снимање вршено и током 2016. године⁵.

Необјављивање Сателитског снимка територије Републике Србије за 2015. годину од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, на начин и под условима прописаним Законом о озакоњењу објеката и накнадно непредузимање одговарајућих мера у циљу продужења законом утврђеног рока за сачињавање пописа објеката имало је вишеструке последице и то:

- Поступак евидентирања и пописа незаконито изграђених објеката и доношење решења о рушењу спровођен је без законом утврђене обавезе увида у Сателитски снимак,
- Накнадно објављивање Сателитског снимка на интернет презентацији Републичког геодетског завода, услед његове непоузданости у погледу временског периода снимања, видљивости, препрека (дрвеће, облаци) и покривености територије, отежало је евидентирање и попис,
- Евидентирање и попис незаконито изграђених објеката није окончан у законом одређеном року⁶,
- Након истека законом одређеног рока⁷ поступак евидентирања и пописа незаконито изграђених објеката је настављен,
- Озакоњење, супротно закону, објеката који су у грађевинском смислу⁸ саграђени након ступања на снагу Закона о озакоњењу објеката.

⁴ Бор, Кладово, Пландиште, Суботица

⁵ Босилеград, Књажевац, Ваљево, Врњачка Бања, Бела Црква, Бојник, Нови Сад, Ариље

⁶ Од 106 општинских и градских управа и Градских општина Града Београда утврђено је да попис и евиденција нелегалних објеката неће бити окончана у законском року у 84 локалних самоуправа, док ће у 22 бити окончан у законском року

⁷ Чланом 46. став 3. Закона о озакоњењу објеката прописано је да је рок за сачињавање пописа из члана 6. овог закона незаконито изграђених објеката је 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона.

⁸ Члан 3. Закона о озакоњењу објеката прописује да предмет озакоњења, у смислу овог закона, јесте објекат који је завршен у грађевинском смислу (став 1). Изузетно од одредбе става 1. овог члана, када је предмет озакоњења зграда, предмет озакоњења може бити и зграда на којој су изведени само конструктивни грађевински радови (темељ, армиранобетонски или челични стубови са гредама, односно армиранобетонска таваница, кровна конструкција), са или без завршене фасаде (став 2). Степен завршености објекта за остале објекте који су предмет озакоњења, утврђује се у зависности од врсте и намене објекта (став 3).

II Општинске и градске управе не спроводе, у оправдано очекиваним роковима и обиму, решења о уклањању објеката који су нелегално изграђени након ступања на снагу Закона о озакоњењу објеката, као и објеката у којима је правноснажно одбијено или одбачено озакоњење.

III Услед наведених, озбиљних пропуста у раду Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и општинских и градских управа, изостало је остварење прокламованог циља и сврхе доношења Закона о озакоњењу објеката - окончање процеса легализације и спречавање даље бесправне градње, и условило даљи наставак нелегалне градње у истом обиму.

Ради отклањања утврђених недостатака у раду, Заштитник грађана упућује

ПРЕПОРУКЕ

I

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре треба да објави потпун Сателитски снимак територије Републике Србије за 2015. годину у електронском облику на својој интернет страници и учини га доступним на увид грађанима, са свим информацијама везаним за сателитско снимање Републике Србије.⁹

II

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре треба да омогући општинама и градовима увид у целовити Сателитски снимак територије Републике Србије за 2015. годину, који ће садржати све податке неопходне за доношење законите и правилне одлуке о могућности озакоњења објеката и пружи им сву потребну помоћ ради правилног коришћења података.

III

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре треба да кроз одговарајућу правну процедуру уреди даље поступање градских/општинских управа у којима попис и евидентирање нелегалних објеката није окончано.

IV

⁹ Када је започето сателитско снимање Републике Србије, колики део територије Републике Србије је на дан 27. новембра 2015. године обухваћен сателитским снимком и када је комплетиран сателитски снимак.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре треба да у одговарајућој, законом прописаној процедури преиспита законитост донетих решења о озакоњењу вишепородичних стамбених објеката намењених тржишту, изграђених након ступања на снагу Закона о озакоњењу.

V

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, општинске/градске организационе јединице надлежне за послове извршења решења о рушењу треба да, уз претходно обезбеђивање потребних техничких, финансијских и кадровских услова, предузму све неопходне мере, у циљу спровођења извршних решења о рушењу, уз обавезу да, следећи принцип заштите јавног интереса, у Програмима укалањања објеката као пиоритетне уврсте објекте грађене након ступања на снагу Закона о озакоњењу објеката.

VI

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, општинске/градске грађевинске инспекције и Градска грађевинска инспекције Града Београда у циљу спречавања нелегалне градње, треба да, сходно надлежностима прописаним законом успоставе ефикасан механизам за спровођење налога и решења произашлих из инспекцијског надзора.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре и градске и општинске управе, треба да обавесте Заштитника грађана најкасније у року од 60 дана од дана пријема ове препоруке, о поступању по њој и предузетим мерама, односно о разлозима због којих нису поступили по препоруци.

Р а з л о з и :

Озакоњење, с циљем коначног увођења бесправно изграђених објеката у легалне токове, прокламовано је као јавни интерес усвајањем Закона о озакоњењу објеката. Тиме је Република Србија послала јасну поруку да се процес бесправне градње мора окончати. Бесправно изграђени објекти, за које по ранијим законима о легализацији није поднет захтев могу бити предмет поступка озакоњења под условом да су видљиви на Сателитском снимку територије Републике Србије за 2015. годину. Међутим, Сателитски снимак територије Републике Србије за 2015. годину није објављен у складу са Законом и није доступан градовима и општинама као алат за рад у поступку озакоњења, нити грађанима.

Незаконита градња објеката је настављена и након усвајања Закона о озакоњењу објеката. На територији Републике Србије одвија се нелегална градња, а нарочито на територији града Београда нелегална градња вишеспратница наочиглед инспекцијских органа. Предузете мере

општинских/градских грађевинских инспектора нису дале очекиване резултате. Ресорно министарство своју надзорну функцију спроводи само формално тиме што представке грађана на рад локалних и градских грађевинских инспекција прослеђује јединицама локалне самоуправе, ради изјашњења.

Уклањање незаконито изграђених објеката и изведених радова након ступања на снагу Закона о озакоњењу објеката и објеката у којима не постоје законске и стварне сметње за уклањање не врши се у роковима и у обиму који су оправдано очекивани.

На основу добијених информација и увидом у интернет презентацију Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре да Сателитски снимак територије Републике Србије из 2015. године није објављен на законом одређен начин и није јавно доступан грађанима као и сазнања о незаконитој градњи до којих је овај орган дошао на основу навода из притужби грађана¹⁰, Заштитник грађана је у складу са својим надлежностима предузео мере ради контроле заштите права грађана и заштите јавног интереса:

- **Покренути су поступци контроле законитости и правилности рада** Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре¹¹ и већег броја јединица локалне самоуправе.
- **Извршен је надзор над радом** ресорног министарства¹², Градске грађевинске инспекције града Београда¹³ и грађевинских инспекција Градских општина града Београда¹⁴.
- **Кроз унапред припремљен упитник, од општина и градова прикупљени су подаци** у вези примене Закона о озакоњењу објеката и примене Закона о планирању и изградњи.

¹⁰ Нпр. Вождовац-бесправна градња објекта у ул. Јове Илића бр. 41 на Вождовцу на кат. парцели бр. 4652/2 од стране инвеститора АА; доградња и надоградња објекта у ул. Јове Илића бр. 39 на Вождовцу; градња у ул. Веселина Маслаше бр. 31; градња, у ул. Војводе Тозе бр. 16, бесправна градња у Јајинцима, Земун- У насељу Алтина КО Земун Поље, угао улица Јустин Поповића и Угриновачки пут 14 део гради се стамбена зграда са становима за тржиште, чија изградња је почела 20. јула 2016. године, мимо закона и планских докумената, затим у ул. Војни пут 2 бр. 164 б гради се објекат од преко 800 м2 без потребних одобрења и мимо закона и др; Раковица - у насељу Кошутњак у ул. Натошевићевој бр. 22 гради се објекат, који је према грађевинској дозволи спратности П+1+Пк. Међутим, инвеститор гради и трећи спрат и поред вишеструких и благовремених пријава надлежним органима пре свега грађевинској инспекцији Раковица; у улици Кружни пут бр. 17 гради се нелегални објекат; Савски венац - нелегална градња објекта у ул. Косте Рацина бр. 11 општина Савски венац површине 4000 м2, Врање- нелегална градња у Баба Златиној улици, Жагубици, Врњачкој Бањи, Великом Градишту и др.

¹¹ дел. бр. 24954 од 1. јула 2016. године

¹² Службена белешка о извршеном надзору 28. јула 2016. године дел. бр. 29209

¹³ Службена белешка о извршеном надзору 20. јуна 2016. године дел. бр. 23996

¹⁴ Надзор над радом градских општина: Вождовац- службена белешка о надзору 13. октобра 2016. године дел. бр. 40697; Раковица - службена белешка о надзору 25. октобра 2016. године дел. бр. 41812; Врачар - службена белешка о надзору 1. новембра 2016. године дел. бр. 42760; Земун - службена белешка о надзору 8. новембра 2016. године дел. бр. 44319; Савски венац - службена белешка о надзору 17. новембра 2016. године дел. бр. 45302

- Прикупљени су подаци од Републичког геодетског завода у вези Сателитског снимка.

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је у поступку контроле законитости и правилности рада у вези објављивања Сателитског снимка доставило изјашњење¹⁵ у коме је наведено: “ Стателитски снимак из члана 6. Закона је израђен и постављен на званичном сајту Републичког геодетског завода. Увид у сателитски снимак биће доступан свим надлежним органима који поднесу захтев за приступ порталу и потпишу изјаву он прихватању услова коришћења портала за приказ сателитског снимка. Сви заинтересовани грађани моћи ће да имају увид у сателитски снимак код надлежног органа на територији на којој се парцела налази. Напомињемо да се сателитски снимак из члана 6. Закона користи само као помоћно средство у раду грађевинског инспектора и то у ситуацији када се са сигурношћу не може утврдити време изградње објекта. У ситуацијама када је неспорна чињеница о времену изградње објекта, грађевински инспектор има сва овлашћења да донесе решење о рушењу, у складу са Законом о озакоњењу објеката, чиме почиње и сам поступак озакоњења. Посебно наглашавамо да се у овом поступку супсидијарно примењује Закон о општем управном поступку и Закон о планирању и изградњи одн. све оно што није експлицитно прописано Законом о озакоњењу објеката за вођење поступка, биће примењен Закон о општем управном поступку и Закон о планирању и изградњи. Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре спроводи надзор над применом Закона о озакоњењу објеката на целој територији Републике Србије, а тренутно је највећа пажња усмерена на евидентирање и заустављање бесправне градње“.

Надзором над радом Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре који је извршен је 28. јула 2016. године Заштитник грађана је обавештен да је Сателитски снимак објављен на интернет презентацији Републичког геодетског завода. Наведени сателитски снимак се неће користи искључиво у сврху евидентирања бесправно саграђених објеката већ и ради процене непокретности. Како нема комерцијалну намену и ради спречавања злоупотреба, приступ порталу на којем се налази сателитски снимак, предвиђен је само за регистроване кориснике и путем корисничког налога, односно за кориснике који су ангажовани на пословима грађевинске инспекције и озакоњења нелегално изграђених објеката, а грађани ће моћи да изврше увид у организационим јединицама локалне самоуправе које спровode поступак озакоњења.

Републички геодетски завод је у изјашњењу¹⁶ навео „Републички геодетски завод је у циљу реализације Међународног пројекта који се спроводи уз подршку Светске банке “Пројекат унапређења земљишне администрације у Србији“, у оквиру реализације једне од компоненти, компоненте (А) Процена вредности и опорезивање непокретности, извршио набавку сателитских снимака, који ће се користити за потребе државне управе и органа локалне самоуправе у поступку озакоњења нелегално изграђених објеката. Снимци су првенствено намењени за надлежне стручне службе, а грађани ће моћи да изврше увид у службама за катастар непокретности Републичког геодетског завода и у организационим

¹⁵ 27. јула 2016. године

¹⁶ 07 бр. 07-917/2016 од 11. августа 2016. године

јединицама локалне самоуправе које спроводе поступак озакоњења нелегално изграђених објеката. Тренутно су доступни снимци који покривају одређени део територије Републике Србије, а јавност је такође обавештена да ће преостале територије бити сукцесивно попуњаване и да се очекује, убрзо да ће сви снимци ускоро бити испоручени, чиме ће се комплетирати целокупан садржај“ - наведено је у изјашњењу Републичког геодетског завода од 19. августа 2016. године које је достављено на захтев Заштитника грађана од 3. августа 2016. године.

У поступку покренутом поводом нелегалне градње вишеспратница на територији Града Београда Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је у изјашњењима ¹⁷ обавестило Заштитника грађана о мерама, радњама и актима које су надлежне општинске грађевинске инспекције предузеле поводом:

- нелегалне градње објекта у ул. Јове Илића бр. 41 на Вождовцу на кат. парцели бр. 4652/2 од стране инвеститора АА¹⁸;
- доградње и надоградње објекта у ул. Јове Илића бр. 39 на Вождовцу од стране инвеститора АА¹⁹ и
- нелегалне градње у ул. Косте Рацина бр. 11 општина Савски венац од стране инвеститора Аа Београд, на кат. парцели 20603/8 КО Савски венац²⁰.

¹⁷ бр. 351-03-09023/2016-18 од 22. јула 2016. године и 15. августа 2016. године

¹⁸ Грађевински инспектор Градске општине Вождовац је ул. Јове Илића бр. 41. на кат. парцели бр. 4652/2 извршио инспекцијски надзор и записнички констатовао да НН лице изводи радове без грађевинске дозволе. На основу налаза инспекцијског надзора донето је решење о рушењу бр. 356-299/15 од 20. октобра 2015. године и решење о затварању градилишта бр. 356-299/15 од 20. октобра 2015. године и истог дана прибијањем копије наведеног решења, стављањем службеног знака „затворено градилиште“ и постављањем траке затворено је градилиште. Дана 11. априла 2016. године донет је закључак о дозволи извршења бр. 356-299/15 којим се дозвољава извршење решења о рушењу. **Дана 12. маја 2016. године инспекцији је достављено правоснажно решење о озакоњењу Секретаријата за легализацију објеката Града Београда XXXI-06 бр. 351.21-25722/14 од 5. априла 2016.** Клаузула правоснажности на решење о озакоњењу стављена је 21. априла 2016. године.

¹⁹ Грађевински инспектор Градске општине Вождовац је након инспекцијског надзора донео решење о рушењу бр. 356-111/16 од 9. маја 2016. године, решење о затварању градилишта под истим бр. донето је 9. маја 2016. године и дана 10. маја 2016. године затворено је градилиште. Дана 17. маја 2016. године донет је закључак о дозволи извршења. Решење о рушењу није спроведено административним путем.

²⁰ Инспекцијски надзор извршен је 14. новембра 2015. године и утврђено да се без одобрења изводе грађевински радови на ископу терена и бушењу шипова, без одговарајућих одобрења и донето је **решење о затварању градилишта бр. 356-275/2015.** Инвеститор није поступио по решењу већ је **уклонио траку и службени знак на градилишту,** 23. новембра 2015. године донето је решење о рушењу бр. 356-275/15, 25. новембра 2015. године грађевински инспектор се обратио ПС Савски венац за хитну полицијску помоћ, 26. новембра 2015. године **поднета је кривична пријава против инвеститора,** 9. децембра 2015. године донет је закључак о дозволи извршења под бр. 356-275/2015-IV-3, 17. децембра 2015. године предмет је прослеђен Одсеку за извршења ради спривођења извршења решења принудним путем; у два наврата, 3. и 21. децембра 2015. године грађевински инспектор је стављао службени знак и траку како би спречио даље извођење радова; 21. децембра 2015. године начелник одељења је дописом бр. 356-275/2015 обавестио Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре о радовима на локацији у ул. Косте Рацина бр. 11; **8. априла 2016. године инвеститор АА Београд је прибавио грађевинску дозволу ИНТ. Бр. 351-166/2015** издату од

На основу података прикупљених од 106 општина и градова (92 јединице локалне самоуправе и 14 Градских општина града Београда) током новембра 2016. године утврђено је:

Приступ сателитском снимку,

- највећи број општина и градова имају приступ Сателитском снимку Републичког геодетског завода, док с друге стране општине Петровац на Млави и Баточина немају приступ Сателитском снимку,
- приступ сателитском снимку Републичког геодетског завода омогућен је највећем броју локалних самоуправа током августа 2016. године, а поједине локалне самоуправе приступиле су тек октобра 2016. године- Пријепоље, Рума, Жагубица, Врање,
- у моменту објављивања Сателитски снимак био је у фази тестирања,
- недостаци Сателитског снимка су лоша резолуција снимка, отежан приступ снимку, непоузданост података (видљиви објекти из 2016. године и нису видљиви мањи објекти помоћни и економски објекти, као и сви објекти грађени током 2015. године) и сл.
- решења о рушењу којима се којим се иницира поступак озакоњења без навођења Сателитског снимка се поништавају по праву службеног надзора и враћају првостепеним органима на поновни поступак и одлучивање. Градска управа града Београда, Секретаријат за инспекцијске послове, Сектор за другостепени поступак и управно правне послове за грађевинску и урбанистичку инспекцију је примио 8.000 предмета општинских грађевинских инспектора, ради поништаја по праву службеног надзора.²¹У осталим јединицама локалне

стране надлежног општинског органа и иста није постала правоснажна, а инвеститор је без правоснажне дозволе наставио да изводи радове; 6. маја 2016. године грађевински инспектор Савски венац је утврдио да се изводе радови, да су изграђене две етаже и да је започета трећа, укупне површине 1725 м2. Изведени радови су у овој фази изван оквира грађевинске дозволе којом је одобрена изградња БРГП 430,28 м2; **Против извођача бесправне градње предузећа АА поднета је пријава за привредни преступ;** 19. маја 2016. године начелник Одељења за инспекцијске послове и извршења ГО Савски венац је издао налог за инспекцијски надзор грађевинском инспектору због вишеструке повреде знака „затворено градилиште“. Предмет надзора је спречавање бесправне градње .

Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре је поводом градње у ул. Косте Рацина извршило инспекцијски надзор, о чему је сачињена информација бр. 351-03-сл/2016-18 од 12. маја 2016. године **којом приликом је констатовано извођење радова на трећој етажи без правоснажног акта о грађевинској дозволи.** Сагласно налогу републичког грађевинског инспектора општинска инспекција ће уз асистенцију полиције спречити наставак радова на предметној локацији, што ће накнадно бити проверено на терену.

Решење о озакоњењу објекта Секретаријата за послове легализације објеката Градске управе града Београда бр. 351.21-23993/2014 од 12. јула 2016. године прослеђено ГО Савски венац од стране Секретаријата за инспекцијске послове дана 15. августа 2016. године; предметним решењем озакоњено је око 4000 м² објекта.

²¹ Изјашњење Градске управа града Београда, Секретаријата за инспекцијске послове, Сектора за другостепени поступак и управно правне послове за грађевинску и урбанистичку инспекцију X-17 бр. 356.2-262/15 3. новембра 2016. године.

самоуправе решења по праву службеног надзора поништава ресорно министарство, а решења ресорног министарства Административна комисије Владе Републике Србије.

Попис и евиденција нелегално изграђених објеката,

- попис и евиденција нелегалних објеката неће бити окончана у законском року у 84 општина/градова, док ће у 22 бити окончан у законском року,
-у градовима и општинама које нису окончале попис у законом предвиђеном року као разлоге наводе: кашњење са објављивањем сателитског снимка, недовољан број запослених на пословима озакоњења објеката и забрана запошљавања ради пријема нових радника, недостатак финансијских средстава, недовољан број пописивача на терену, велики број бесправних објеката, недовољан број службених возила и неадекватна техничка опремљеност за рад, велика површина и разуђеност територија, несарадња грађана на терену, велики број инвеститора се налази на привременом раду у иностранству, нерешени имовинско-правни односи грађана, укидање решења о рушењу донетих пре доступности сателитског снимка по праву надзора од стране Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Закон не предвиђа попис објеката након 27. новембра 2016. године те се чекају даље инструкције Министарства,

Број пописаних нелегалних објеката,

- у законском року пописано и евидентирано 246.657 објеката, а инвеститори су пријавили 40.485 нелегалних објеката,
- у већини општина и градова **незаконита градња објеката настављена** је и након усвајања Закона о озакоњењу објеката, и то 74 су се изјасниле да је незаконита градња настављена, док су се 32 изјасниле да нелегална градња није настављена.

Рушење објеката

- након ступања на снагу Закона о озакоњењу објеката донето 6.484 решења о рушењу,
- у Програме уклањања објеката у 2016. години, за сва 4 квартала, увршћен је 701 објекат од чега је порушено 143 објекта,
- већина јединица локалних самоуправа се изјаснила да је разлог за неспровођење решења о уклањању недовољна финансијска средства предвиђена за ту намену, а у појединим општинама и градовима у буџету нису опредељена средства или је разлог спровођење јавне набавке радова,
- у 70 јединица локалне самоуправе током 2016. године није било рушења нелегалних објеката.

Незаконита градња

-током 2016. године донето је 6.484 решења о рушењу за објекте изграђене након ступања на снагу Закона о озакоњењу објеката, а од наведеног броја нелегално изграђених објеката порушено је 211.

Приликом утврђивања пропуста у раду Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, општинских/градских органа управе Заштитник грађана је имао у виду Закон о озакоњењу објеката, Закон о планирању и изградњи и Правилник о поступку доношења и садржини програма уклањања објеката.

Законом о озакоњењу објекта²² прописано је да озакоњење, у смислу овог закона, представља јавни интерес за Републику Србију (члан 2). Предмет озакоњења је и објекат за који није поднет захтев за легализацију у складу са раније важећим законом којим је била уређена легализација објеката, а који је видљив на сателитском снимку територије Републике Србије из 2015. године, под условима прописаним овим законом (члан 6. став 4). Сателитски снимак из става 4. овог члана мора бити доступан на увид грађанима у електронском облику на интернет страници министарства надлежног за послове грађевинарства (члан 6. став 5). Попис и евиденцију незаконито изграђених објеката из става 4. овог члана спроводи јединица локалне самоуправе (члан 6. став 6). Објекти за које буде утврђено да не постоје, односно нису видљиви на сателитском снимку из члана 6. став 4. овог закона, нису предмет озакоњења и надлежни грађевински инспектор за те објекте доноси решење о рушењу, које је извршно даном доношења, у складу са Законом о планирању и изградњи (члан 7. став 10). Рок за сачињавање пописа из члана 6. овог закона незаконито изграђених објеката је 12 месеци од дана ступања на снагу овог закона (члан 46. став 3).

Законом о планирању и изградњи²³ прописано је да решење о уклањању објекта, односно његовог дела, које се доноси на основу овог закона, извршава републички, покрајински, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове грађевинске инспекције. Орган надлежан за послове грађевинске инспекције сачињава програм уклањања објеката и одговара за његово извршење. Трошкови извршења инспекцијског решења падају на терет извршеника. Ако извршеник сам не спроведе извршење решења о уклањању објекта, односно његовог дела, решење ће се извршити преко привредног друштва, односно другог правног лица или предузетника, у складу са овим законом, на терет извршеника. Трошкови извршења инспекцијског решења падају на терет буџета надлежног органа, до наплате од извршеника. Уколико надлежни орган нема потребна средства за извршење инспекцијског решења, заинтересована страна може обезбедити трошкове извршења до наплате од стране извршног дужника. На захтев органа надлежног за послове грађевинске инспекције надлежна полицијска управа ће, у складу са законом, пружити полицијску помоћ ради омогућавања извршења решења о уклањању објекта, односно његовог дела. Грађевински инспектор по извршеном уклањању објекта, односно његовог дела сачињава записник о уклањању објекта, односно његовог дела, који се доставља и органу надлежном за послове катастра непокретности (члан 171).

Правилником о поступку доношења и садржини програма уклањања објеката²⁴ прописано је да је програм уклањања објеката акт који садржи: план уклањања објеката, односно делова објеката, оперативни план и прерачуна трошкова уклањања док је план уклањања објеката, односно делова објеката је део програма који садржи попис објеката чије уклањање је планирано (члан 2) .

²² „Сл. гласник РС“, број 96/2015 од 26. новембра 2015, ступио на снагу 27. новембра 2015. године

²³ "Сл. гласник РС", бр. 72/2009, 81/2009 - испр., 64/2010 - одлука УС, 24/2011, 121/2012, 42/2013 - одлука УС, 50/2013 - одлука УС, 98/2013 - одлука УС, 132/2014 и 145/2014

²⁴ "Сл. гласник РС", бр. 27/2015

Правилником о поступку доношења и садржини програма уклањања објеката прописано је да орган надлежан за послове грађевинске инспекције сачињава План на основу службене евиденције о свим извршним решењима за уклањање објеката, односно делова објеката. План садржи попис свих објеката, односно делова објеката за чије уклањање су решења о уклањању постала извршна и табеларно се приказује на обрасцу који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део. У попису објеката у Плану објекти и делови објеката се хронолошки наводе, према датуму покретања управног поступка, почевши од најранијег. План се сачињава за сваки квартал, најкасније 15 дана пре почетка квартала. Квартали почињу 1. јануара, 1. априла, 1. јула и 1. октобра (члан 4).

Правилником о поступку доношења и садржини програма уклањања је даље прописано да се план сачињава на основу следећих критеријума: 1) заштите јавног интереса; 2) заштите суседских права; 3) поштовања временског редоследа покретања управног поступка. Сваки од критеријума из става 1. овог члана посебно се образлаже (члан 5) .

Имајући у виду да је основни циљ доношења Закона о озакоњењу објеката²⁵ **враћање у законске оквире нелегално изграђених објеката** и то путем две могуће правне последице,

озакоњење или рушење објекта, као и **заустављање даљег раста броја нелегално изграђених објеката**, а на основу свега напред изложеног са сигурношћу се може закључити да Закон о озакоњењу објеката у првој години примене није у потпуности остварио циљ.

Наиме, сам процес **враћања у законске оквире нелегално изграђених објеката још увек није окончан ни у оном делу који се односи на евидентирање и попис бесправних објеката, као фазе која претходи самом започињању поступка озакоњења пред надлежним органом** док, и даље неблаговремено и неефикасно поступање надзорних и инспекцијских органа у области грађевинарства није успело да **заустави даљи раст броја нелегално изграђених објеката**

На основу свих утврђених чињеница и околности, Заштитник грађана утврдио је недостатке у раду Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, општинских/градских управа због чега је, сагласно члану 31. став 2. Закона о Заштитнику грађана, упутио препоруку ради отклањања уочених недостатака у раду, као и у циљу унапређења рада органа и спречавања сличних пропуста у будућности.

²⁵ У последњих 19 година донето је шест закона о легализацији незаконито изграђених објеката: 1997. Закон о посебним условима за издавање грађевинске, односно употребне дозволе за одређене објекте; 2003. Закон о планирању и изградњи са изменама 2006. Закона о планирању и изградњи; 2009. Закон о планирању и изградњи са изменама; 2011. Закона о планирању и изградњи; 2013. Закон о посебним условима за упис права својине на објектима изграђеним без грађевинске дозволе; 2013. Закон о легализацији објеката и Закон о озакоњењу донет 2015. године је шести закон који се бави проблемом легализације објеката.

Владана Јовић

Доставити:

- *Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре,*
- *свим јединицама локалне самоуправе.*